

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

Thailand 4.0 learning management model of institutes
in special economy development area

วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง^{1*}

Wacharapatr Techawattanasiridumrong^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ไปใช้ในสถานศึกษา 3) เพื่อวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 28 คน รวม 53 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนจำนวน 36 คน แบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัย คือ (factorial designs 2×3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 3 ฉบับ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 7 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร และขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.64, S.D.=0.48) 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =18.83, S.D.=4.69) และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามปกติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =18.66, S.D.= 4.59) เมื่อนำผลมาวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” สำหรับสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า 1) ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านคุณภาพของผู้เรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2) ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และ 3) ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไทยแลนด์ 4.0 เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹ Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

* Corresponding author. E-mail: anan_xisu@163.com

Abstract

The purposes of this study were: 1) to develop and determine the effectiveness of the learning management model "QSCCS Model", 2) to compare the effectiveness of implementing the "QSCCS Model in educational institutions and 3) to analyze policy recommendations in promoting and supporting the "QSCCS Model". In this study, the population included 25 experts and 28 school directors and teachers. The overall was 53 people. The sample was from 36 students. Experimental research design used in this study is Factorial Designs 2×3. The research tools composed of 2 parts, 3 qualitative evaluation tools and 7 quantitative evaluation tools. The major results showed that the "QSCCS Model" consisted of 5 steps; 1) learning to Question, 2) learning to Search, 3) learning to Construct, 4) learning to Communicate and 5) learning to Serve. The overall score was in the highest level ($\bar{X}$ =4.64, S.D.=0.48). Learning achievement results using the "QSCCS Model", experimental group 1, was ($\bar{X}$ =18.83, S.D.=4.69) while using standard teaching and learning methods, experimental group 2, was ($\bar{X}$ =18.66, S.D.=4.59). When applying the results of the analysis of variance, it was found that the learning achievement scores of both experimental groups were not significantly different at statistically significant level at 0.05. By analyzing policy recommendations for promoting and supporting the "QSCCS Model" for educational institutions in the Special Economic Development Zone, it was found that 1) the quality of learners in Special Economic Development Zone should be promoted and supported 2) educational management and management processes in special economic development zones should be promoted and supported and 3) the teaching development process that focuses on the performance of the students should be promoted and supported.

Keywords: Thailand 4.0 learning management model, special economic developed areas, learners' proficiency

บทนำ

การขับเคลื่อน “Thailand 4.0” เป็นยุทธศาสตร์สำคัญภายใต้การนำของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่ว่าการปฏิรูปประเทศเพื่อพัฒนาไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ตามแนวทางการปฏิรูปประเทศไทย 4.0 ด้วยการสร้างคนและความเข้มแข็งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไปพร้อมๆ กับการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานการปฏิรูปกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนการลงทุนที่มุ่งสร้างฐานอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนของประเทศไทยในระยะยาว ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีการ

ปรับเปลี่ยนโมเดลเศรษฐกิจมาหลายครั้งโดยเริ่มจาก “Thailand 2.0” ที่เน้นภาคเกษตรกรรมไปสู่ “Thailand 2.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา โดยใช้ประโยชน์จากค่าจ้างแรงงานราคาถูกและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มุ่งเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นสำคัญ จากนั้นประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ “Thailand 3.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อให้นานาชาติหันมาใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังตลาดโลก อย่างไรก็ตาม “Thailand 3.0” นั้น ถึงแม้จะทำให้ประเทศไทยมีเศรษฐกิจที่เติบโตเพิ่มขึ้น แต่ก็ต้องเผชิญกับดักสำคัญที่ไม่อาจนำพาประเทศพัฒนา

ไปมากกว่านี้ คือ “กักตักประเทศรายได้ปานกลาง” “กักตักความเหลื่อมล้ำของความมั่งคั่ง” และ “กักตักความไม่สมดุลในการพัฒนา” กักตักเหล่านี้เป็นประเด็นท้าทายผู้นำของประเทศในปัจจุบันจึงนำไปสู่การที่รัฐบาลไทยเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อก้าวข้าม “Thailand 3.0” ไปสู่ “Thailand 4.0” ประเทศไทย 4.0 จึงเป็นโมเดลเศรษฐกิจที่จะนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจาก 3 กักตักดังกล่าว พร้อมๆ กับการเปลี่ยนผ่าน (transform) ประเทศไทยไปสู่ “ประเทศในโลกรุ่นหนึ่ง” ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยเป็น “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (innovation driven economy) ตามแนวทางที่แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ได้วางไว้ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (local economy) ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลกสร้างเศรษฐกิจที่มีความสมดุลตามแนวคิด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยขับเคลื่อนผ่านกลไก “ประชารัฐ” คือ การบูรณาการความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา (Secretariat of the Prime Minister, 2016)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยไว้ 10 จังหวัด จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ จังหวัดตาก สงขลา มุกดาหาร สระแก้ว ตราด เชียงราย กาญจนบุรี หนองคาย นครพนม และนครราชสีมา ที่มีชายแดนที่ติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา และมาเลเซีย เพื่อสร้างฐานการผลิตที่เชื่อมโยงกับอาเซียน และการพัฒนาเมืองชายแดน ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค และเป็น

นโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลไทย โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวถึงประเด็นการปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า “งานส่วนนี้มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้กำกับดูแล โดยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีผลโดยตรงต่อผู้เรียนทั่วประเทศหลายล้านคน ซึ่งจะมีผลต่ออนาคตของชาติ” ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 พื้นที่ โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาหลักสูตรและประสบการณ์การเรียนรู้ในการสร้างกำลังคนที่เหมาะสม ตรงตามความต้องการของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของภูมิภาคให้มีมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืนต่อไป (Ministry of Education, Office of Policy and plan, 2014)

สถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีการพัฒนาและขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการมาโดยตลอดในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหาร และการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมทางภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การสอนผู้เรียนให้เข้าใจเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษต้องมีความสอดคล้องกับ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) จากการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า กระบวนการ บริหารและจัดการสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่การพัฒนา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษยังไม่มีเตรียมการที่ ก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากสถานศึกษาในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษยังขาดนโยบายที่มีความชัดเจน ขาดงบประมาณที่จัดสรรมายังสถานศึกษาในพื้นที่ เศรษฐกิจพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและความ ตระหนักในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การบริหารและการ จัดการในการเตรียมความพร้อมต้องใช้งบประมาณของ สถานศึกษาเพื่อดำเนินการเอง บุคลากรต้องรับผิดชอบ ในการบริหารจัดการชั้นเรียนสู่การเป็นเขตพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษต่างๆ ที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารสู่การเป็นประชาคม อาเซียน ส่วนใหญ่ยังไม่มีการพัฒนาหลักสูตรรองรับ หลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน ในพื้นที่ ด้านแหล่งการเรียนรู้ยังไม่มีห้องปฏิบัติการเรียน การสอนที่ทันสมัย ขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อ บริหารจัดการในชั้นเรียนสู่การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบ และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน (Chittrudub, 2004)

การพัฒนาแบบฉบับจึงเป็นแบบจำลองอย่าง ง่ายที่จะต้องผ่านการศึกษาและพัฒนาขึ้นมาอธิบาย ปรัชญาการให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยการสร้างหรือ

พัฒนาขึ้นจากหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ความเชื่อ เพื่อแสดงถึงโครงสร้างทางความคิดหรือ องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อให้เกิดความรู้ เข้าใจได้ง่าย และกระชับถูกต้อง วัดและตรวจสอบได้ ลักษณะของ รูปแบบต้องเป็นแนวทางที่นำไปสู่การทำนายผลที่ ตามมาที่สามารถพิสูจน์และทดสอบได้เชิงประจักษ์ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและโครงสร้างที่สามารถ อธิบายได้ช่วยสร้างความคิดรวบยอดและช่วยขยาย ขอบเขตของการสืบเสาะความรู้รูปแบบมี 5 ประเภท ได้แก่ 1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ 2) รูปแบบเชิงภาษา 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ 4) รูปแบบเชิงแผนผัง และ 5) รูปแบบเชิงสาเหตุ โดยรูปแบบต้องประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและ หลักการ 3) ระบบงานและกลไก 4) วิธีการดำเนินงาน 5) แนวทางการประเมินผลการดำเนินงาน 6) คำอธิบาย ประกอบรูปแบบ 7) เงื่อนไขการนำไปใช้ และ 8) คู่มือ การใช้ ซึ่งมีหลักและวิธีการสร้างและพัฒนาแบบ คือ 1) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน 2) กำหนดหลักการ เป้าหมายและองค์ประกอบ 3) กำหนดแนวทางการ นำไปใช้ 4) การประเมินรูปแบบ 5) การพัฒนาและ ปรับปรุงเมื่อพบข้อบกพร่อง การพัฒนาแบบที่ สร้างและพัฒนาขึ้นแล้วต้องมีการตรวจสอบรูปแบบ โดยอาจตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงปริมาณ โดยใช้เทคนิคทางสถิติ หรือการตรวจสอบจากหลักฐาน เชิงคุณลักษณะโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ว่ามีคุณภาพที่ดีเหมาะสมในการนำไปใช้ใน การดำเนินงานได้จริงหรือไม่ ซึ่งการดำเนินงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำแนวทางการสร้าง และพัฒนาแบบที่ดีต่อไป (Thaiprayoon, 2017)

ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามขั้นตอนกระบวนการทางการวิจัยและพัฒนา (research and development) อย่างเป็นระบบ มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ คือ หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” จึงเป็นส่วนหนึ่งในกลไกสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน รวมถึงทักษะในการทำงาน และการประกอบอาชีพในอนาคตให้เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เมื่อผู้เรียนได้พัฒนาตามกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ผู้เรียนก็จะสามารถค้นพบศักยภาพระหว่างบุคคล เช่น ความสุขจากการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีรายละเอียด ดังนี้ 1) เพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2) เพื่อให้สถานศึกษาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมจัดการเรียนรู้โดยการฝึกทักษะด้านภาษา อาชีพ เทคโนโลยี อุตสาหกรรม เกษตร และกิจการสถานประกอบการ 3) เพื่อให้สถานศึกษาพื้นที่เขต

พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความมีวินัย ความขยัน ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และการมีจิตสาธารณะ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” คือ การจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่พัฒนาขึ้น มีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม (learning to question) ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (learning to search) ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (learning to construct) ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (learning to communicate) และขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (learning to serve) และ 4) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ คือ กระบวนการในการประเมินผลผู้เรียน ก่อนดำเนินการกิจกรรม ระหว่างการดำเนินการกิจกรรม และหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการกิจกรรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการประเมินการแสดงผลงานของผู้เรียน รอบด้านตลอดเวลา ใช้ข้อมูลและวิธีการหลากหลาย ด้วยวิธีการและเครื่องมือในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 2) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการดำเนินการกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพและนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ ส่วนการหาประสิทธิภาพผู้วิจัยนำไปทดลองภาคสนาม (field test) แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1

การศึกษานำร่อง (pilot study) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และส่วนที่ 2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนและนักเรียน ของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายของรัฐบาลสู่การปฏิบัติ จึงเล็งเห็นความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยและพัฒนา มาช่วยในการสร้างความเข้าใจให้กับสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในจังหวัดกาญจนบุรีและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้รู้เท่าทันเหตุการณ์โลกปัจจุบันในด้านต่างๆ เพื่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนและการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model”

2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ไปใช้ในสถานศึกษา

3. เพื่อวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วิธีการศึกษา

1. ประเภทของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยผู้วิจัยประสมผสานการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) และประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบ (factorial designs 2×3) (Tankapipop, 2000)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรเป้าหมาย (hypothetical population) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 28 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งสิ้น จำนวน 89 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนเทพมงคลรังษี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่องในโครงการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ (รุ่นที่ 1) ผู้วิจัยดำเนินการเลือกและจัดกลุ่มตัวอย่างให้เท่าเทียมกัน (match group) ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 18 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 36 คน ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบ (factorial designs 2×3) (Tankapipop, 2000) ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) เลือกกลุ่มตัวอย่างมา จำนวน 2 ห้องเรียน
- 2) นำคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษเบื้องต้น ซึ่งเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบนักเรียนทั้ง 2 ห้อง แล้วจัดเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อยคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ของคะแนนเป็นเกณฑ์ในการจำแนกนักเรียน ดังนี้ กลุ่มสูงอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 67 ขึ้นไป กลุ่มปานกลางอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ระหว่าง 33-66 กลุ่มต่ำอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 33 ลงมา แล้วจับคู่กันนักเรียนที่มีคะแนนพื้นฐานการเรียนรู้ใกล้เคียงกันมาทีละคู่ ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละห้องเป็นนักเรียนที่มีพื้นฐานทางการเรียนรู้ กลุ่มสูง 6 คน กลุ่มปานกลาง 6 คน และกลุ่มต่ำ 6 คน
- 3) จับฉลากห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 โดยกำหนดให้กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 18 คน ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 18 คน ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามปกติ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ (study and analysis) ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (design and development) ขั้นที่ 3 การทดลองภาคสนาม (field test) และขั้นที่ 4 การติดตามผล (follow up)

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ (study and analysis)

เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แบ่งการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 2 การระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (focus group discussion) และส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (design and development)

เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาแบบให้สอดคล้องกับผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นที่ 1 แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษาในเขต

พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อยๆ ได้แก่ 2.1) การประเมินความสอดคล้อง/ถูกต้อง/ครบถ้วนสมบูรณ์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2.2) การประเมินความเหมาะสม/ถูกต้อง/ครบถ้วนสมบูรณ์ของขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น และส่วนที่ 3 การปรับปรุงร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ก่อนนำไปทดลองภาคสนาม (field test) ในขั้นที่ 3 ต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองภาคสนาม (field test)

เป็นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพและปรับปรุงโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในขั้นที่ 2 ผู้วิจัยนำไปทดลองภาคสนาม (field test) แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การศึกษานำร่อง (pilot study) กับกลุ่มทดลองแบบ 1 : 1 (individual testing) จำนวน 3 คน และกลุ่มทดลองแบบกลุ่มเล็ก (small group testing) จำนวน 9 คน และส่วนที่ 2 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ไปใช้กับกลุ่มทดลองภาคสนาม (field test) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนเทพมงคลรังษี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่องในโครงการ

พัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ของกระทรวงศึกษาธิการ (รุ่นที่ 1) จำนวน 2 ห้องเรียน ะละ 18 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 36 คน หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองภาคสนามในขั้นที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามผล (follow up) ในขั้นที่ 4 ต่อไป

ขั้นที่ 4 การติดตามผล (follow up)

เป็นการติดตามผลและขยายผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในขั้นที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองภาคสนาม (field test) ไปแล้ว 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นข้อมูลเพื่อช่วยยืนยันถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนอกเหนือไปจากการตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 10 ฉบับ ผู้วิจัยแบ่งเครื่องมือในการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) แบบประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) และ 3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth

interview) ส่วนที่ 2 เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 7 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินความสอดคล้อง/ถูกต้อง/ครบถ้วนสมบูรณ์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2) แบบประเมินความเหมาะสม/ถูกต้อง/ครบถ้วนสมบูรณ์ของขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 3) แบบประเมินประสิทธิภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบประเมินการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 6) แบบบันทึกสะท้อนการเรียนรู้ (learning reflection) และ 7) แบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

และข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลาย จากนั้นนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมมาเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) การหาค่าความเที่ยงตรง (validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC 2) ค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยหาดัชนีค่าความยากของแบบทดสอบ (difficulty index) 3) ค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 5) ค่าร้อยละ (percentage) 6) ค่าเฉลี่ย (mean) 7) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) 8) ค่าความแปรปรวนสองทาง (two – way analysis of variance) และ 9) การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffes test)

ผลการศึกษา

1. ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาดังตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังแสดงใน (Table 1)

Table 1 Mean and standard deviation analysis results of the "QSCCS model" in special economic developed areas.

assessment list	quality level		opinion level
	mean	S.D.	
1. accuracy of the manual	4.85	0.10	highest
2. suitability of the manual	4.87	0.10	highest
3. possibility of the manual	4.87	0.21	highest
4. the benefits of the manual	4.84	0.18	highest
total	4.86	0.08	highest

จาก (Table 1) ผลการหาประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ "QSCCS model" ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.86, S.D.=0.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านๆ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่าด้านความเหมาะสมของคู่มือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.87, S.D.=0.10) รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ของคู่มือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.87, S.D.=0.21) ด้านความถูกต้องของ

คู่มือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.85, S.D.=0.10) และด้านความเป็นประโยชน์ของคู่มือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.84, S.D.=0.18) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ "QSCCS model" ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ไปใช้ในสถานศึกษา (Table 2)

Table 2 The comparison results of average achievement scores pre - trial testing of students group 1 and group 2.

group	number	mean	S.D.	t	p
group 1	18	18.83	4.69	0.108	0.915
group 2	18	18.66	4.59		

* P<0.05

จาก (Table 2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษเบื้องต้น ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ "QSCCS model" และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการ

จัดการเรียนรู้ตามปกติ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.83 และ 18.66 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.69 และ 4.59 เมื่อนำผลมาวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า 1) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ในด้านคุณภาพของผู้เรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ของสถานศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น การยกระดับสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล การพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ของสถานศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น การบริหารจัดการด้านงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำโครงสร้างรายวิชา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการคิด ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

อภิปรายผล

จากสรุปผลการศึกษา ผู้วิจัยนำผลที่ได้จาก การวิจัยมาอภิปรายผลตามประเด็น ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” 5 ชั้น ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ คือ การจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการคิด 2) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสาร 3) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการแก้ปัญหา 4) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” 5 ชั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม (learning to question) ได้แก่ 1) บทบาทผู้เรียน (self-regulation) 2) บทบาทผู้สอน (motivation) และ 3) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ กระตุ้นการเรียนรู้ (feed - up) ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (learning to search) ได้แก่ 1) บทบาทผู้เรียน (self - learning) 2) บทบาทผู้สอน (coach & mentor) และ 3) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน (checking - understanding) ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (learning to construct) ได้แก่

1) บทบาทผู้เรียน (self-assessment) 2) บทบาทผู้สอน (assessment for learning) และ 3) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน (checking - understanding) ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (learning to communicate) ได้แก่ 1) บทบาทผู้เรียน (self - reflection) 2) บทบาทผู้สอน (conclusion & feedback) และ 3) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ ให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (learning to serve) ได้แก่ 1) บทบาทผู้เรียน (self - esteem) 2) บทบาทผู้สอน (challenging target) และ 3) การประเมินเพื่อการเรียนรู้ ใช้ข้อมูลเพื่อต่อยอด (feed - forward) และ 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนรอบด้านตลอดเวลา ใช้ข้อมูลและวิธีการหลากหลาย ด้วยวิธีการและเครื่องมือในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 2) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างการดำเนินการดำเนินงานกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Namprama (2013) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้ความเป็นพลเมืองอาเซียน ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ในรายวิชาเพิ่มเติม ส 33202 อาเซียน-ศึกษา 2 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนประเมินเฉลี่ย เท่ากับ 46.40 คิดเป็นร้อยละ 92.80 2) นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 82.86 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 82.50 3) นักเรียนมีทักษะการเป็นพลเมืองอาเซียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์

ร้อยละ 88.57 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 83.90 นอกจากนี้ Jindanurak (2017) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0 พบว่า ครูในยุคการศึกษาไทย 4.0 ต้องเป็นครูมืออาชีพ โดยมีความรู้ในศาสตร์ด้านเนื้อหาความรู้ในวิชาที่สอน และศาสตร์ด้านการสอน มีความสามารถในการปฏิบัติการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้ดี มีความสามารถในด้าน ICT เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมความเป็นครูสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเป็นผู้ที่พัฒนาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอจึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนในยุคการศึกษา 4.0 ให้เป็นบุคคลากรของประเทศที่มีศักยภาพเพียงพอในการสร้างนวัตกรรมจนได้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพส่งขายไปยังต่างประเทศ เพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ไปใช้ในสถานศึกษา พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเขตเศรษฐกิจพิเศษเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 ที่ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามปกติ เมื่อนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบสองทาง พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tanlaput (2005) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพในการ

จัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของจังหวัดเชียงราย พบว่า ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจะเกิดขึ้นได้ต่างต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันทั้งด้านการค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนวัตถุดิบ นอกจากนี้ควรดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป กับเรื่องการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาให้เป็นจุดแข็งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป ส่วน Summat (2013) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีสภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารการนิเทศการศึกษามีความต้องการความถี่สูงสุด รูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ นอกจากนี้ Puangchan (2015) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นพัฒนาการการจัดการอาชีวศึกษาของเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การดำเนินงานในพื้นที่ซึ่งอาศัยหลักการบริหารจัดการอาชีวศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ด้วยยุทธศาสตร์สำคัญ 4 ประการ

3. ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า 1) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ใน

การกำหนดยุทธศาสตร์ในด้านคุณภาพของผู้เรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ของสถานศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น การยกระดับสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล การพัฒนาอัตลักษณ์ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 2) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ของสถานศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น การบริหารจัดการด้านงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำโครงสร้างรายวิชา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ที่เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการคิด ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suebnusorn (2015) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังต่อการปรับตัวของภาคการศึกษา เพื่อตอบสนองอนาคตอุปสงค์แรงงานของจังหวัดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ: กรณีศึกษาจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ การเป็นเมืองท่าการค้าระหว่างประเทศ เมืองศูนย์กลางการค้า

การลงทุน เมืองเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ และเมืองอารยธรรมแห่งขุนเขา ส่วน Thaiprayoon (2017) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องมีการเรียนทางบริหารธุรกิจ แบบสอดคล้องต่อเนื่องในด้านการตลาด การขาย การผลิต การบัญชี การเงิน ทรัพยากรบุคคล และการสร้างเครือข่ายธุรกิจ จนได้ออกมาเป็น 14 รายวิชา 78 บท จำนวน 1,051 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เรียน 76 ชั่วโมง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 360 ชั่วโมง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 615 ชั่วโมง ซึ่งรายวิชาสามารถนำไปใช้ในรายวิชาเพิ่มเติมหรือวิชาแกนเมื่อนักเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หากไปเรียนต่อก็สามารถที่จะประกอบอาชีพส่วนตัวได้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

สรุป

ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการคิดค้น เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ เพื่อก้าวให้ทันกับเปลี่ยนแปลงทางบริบทสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาค่อนข้างสูง รวมทั้งการปรับสภาพการณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ภายใต้กระแสแห่งการปฏิรูปการศึกษาไทยในปัจจุบัน ที่มุ่งพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาโดยรวม ซึ่งในวงการศึกษาไทยได้มีการคิดค้นพัฒนา นวัตกรรมการจัดการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ

เป็นไปตามปรัชญา หลักการ แนวคิดของการพัฒนา โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต วิธีการปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเนื่องด้วยโลกที่ไร้พรมแดน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร และนโยบายความร่วมมือของพลเมืองโลก

คำขอบคุณ

รายงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ “QSCCS model” ของสถานศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความร่วมมือจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ได้ให้ทุนการสนับสนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2560-2561 และวารสารวิชาการ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตีพิมพ์และเผยแพร่บทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- Chittrudub, S. (2004). *Characteristics and learning reports of young generation*. Bangkok: Printing Factory of Business Organization, Khurusapha. (in Thai)
- Jindanurak, T. (2017). Teachers and students in Thailand education 4.0. *Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning*, 7(2), 1-16. (in Thai)

- Ministry of Education. Office of Policy and plan. (2014). *The ASEAN educational strategic plan of the Ministry of Education*. Bangkok: Amarin. (in Thai)
- Namprama, P. (2013). *The development of 21st century learning skills for becoming ASEAN citizens using research - based learning (RBL) in SOC 33202 ASEAN studies II for grade 12 students* (Master's thesis). Khon Kaen University, Khon Kaen. (in Thai)
- Puangchan, S. (2015). *Strategic management of vocational education of special administrative development zone in southern border provinces in the next decade (2015 - 2024)* (Master's thesis). Prince of Songkhla University, Songkhla. (in Thai)
- Secretariat of the Prime Minister. (2016). *Government policy statement of Prayuth Chan-O-cha, Prime Minister*. Retrieved 5 December 2017, from <http://www.thaipublica.org/20014/09/cop-watch-1/>. (in Thai)
- Suebhusorn, W. (2015). Expectations for educational changes in response to future demands of labor market in special economic zone provinces: A case study of Tak. *Panyapiwat Journal of Social Sciences*, 9(3), 39-49. (in Thai)
- Summat, C. (2013). *The development of educational supervision administration model for educational service area office in special development zone in the three southern border provinces* (Doctoral dissertation). Naresuan University, Phitsanulok. (in Thai)
- Thaiprayoon, K. (2017). *The model on developing the integrated knowledge used in the special border economic zone* (Doctoral dissertation). Burapha University, Chonburi. (in Thai)
- Tankapipop, N. (2000). *Statistics for educational research: Concepts and applications of variance analysis and analysis of covariance*. Nakhon Pathom: Silpakorn University, Sanam Chandra Palace Campus. (in Thai)
- Tanlaput, N. (2005). *Management potential of the special border economic zone of Chiang Rai Province* (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai. (in Thai)